

Systemy, procesy, blafy

LENKA KAPSOVÁ
překladatelka

ZTRACENÍ V JAZYCE

Vezmi pořádnou dávku asijské mentality, přímické trochu firemní hantýrky a vraž do toho kopy anglických jazykových obrátů. Vše vlož do anglicko-českého překladače a pěkně podus. Co dostaneš? Nepoživatelný jazykový blaf, jak jinak. Potíž ovšem je, když se očekává, že tento blaf bude někdo konzumovat.

Můj známý pracuje ve velké české firmě, kterou před časem koupila nejmenovaná korejská společnost, říkejme jí třeba Noosan. Její vedení rozhodlo, že by se čeští zaměstnanci měli identifikovat s firemní kulturou, a podle uvedeného receptu uvažilo příručku s hezkým českým názvem *Noosan Credo Guide*. Dostal ji první manažer i poslední uklízečka. Po čase se bude zjišťovat, nakolik se s jejím obsahem ztotožnili. To vše v Česku, kde je nechuť k jakémukoli školení příslovečná...

Hned první věta Creda říká: „Konečným cílem společnosti Noosan je vytvořit pyšnou globální společnost.“ Pomínou, že konečný cíl trochu evokuje neblaze proslulé konečné řešení, a žasnu, že překladatel necítí rozdíl mezi slovy pyšný a hrdý. Že by opravdu automatický překladač? Přemýšlím, kolik asi agentura za překlad dostala, a v masochistickém požitku se nořím do největších perel textu.

Přemýšlím, kolik agentura za překlad dostala, a masochisticky se nořím do největších perel textu

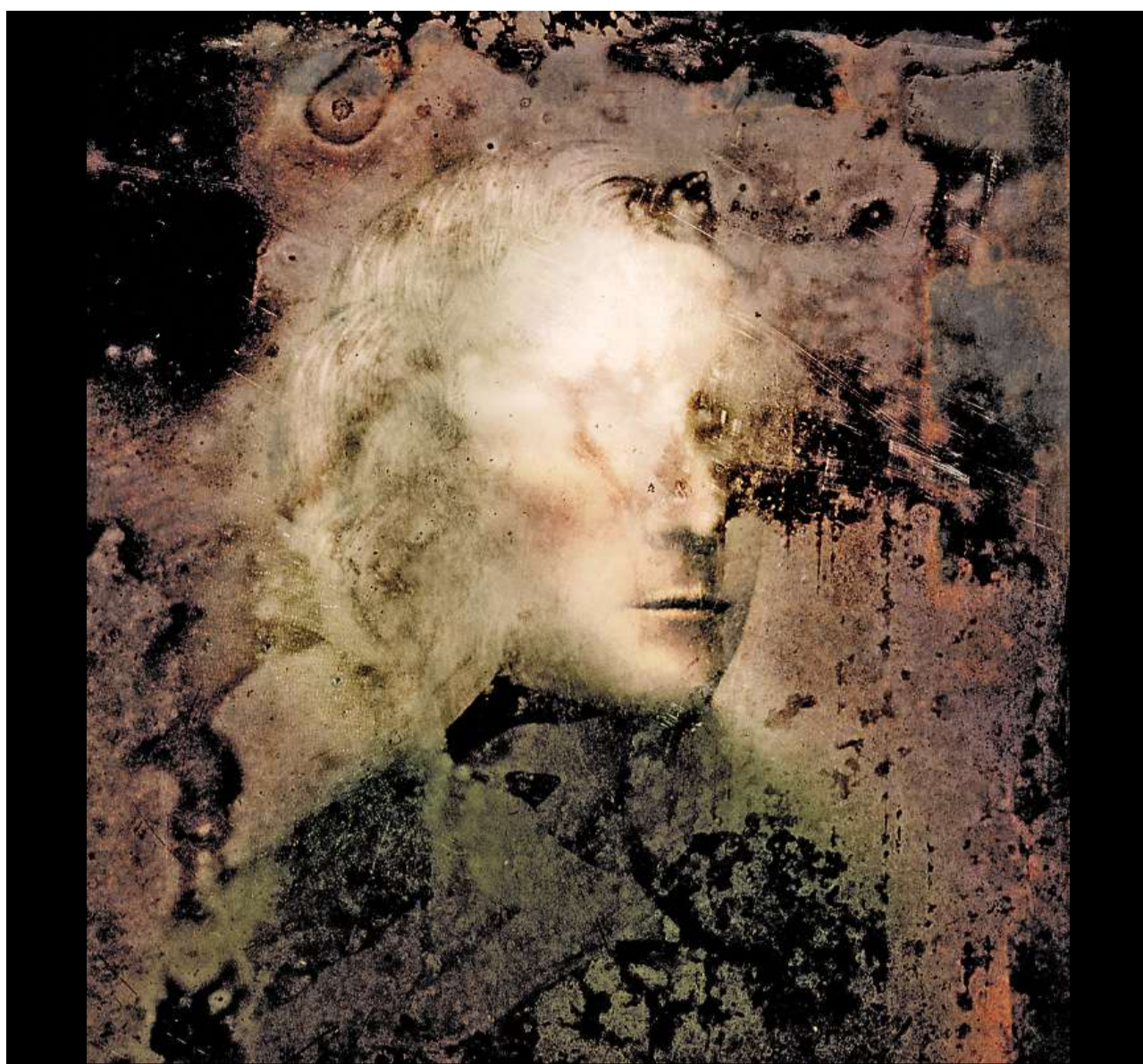

„Inhwa se definuje jako týmová práce v tom pravém smyslu slova, je založena na spravedlivosti a kamarádství.“ (Co je Inhwa?) „Koncept Inhwa je naprosto unikátní v tom, že všichni, kteří jsou s námi spojeni, mohou přijmout hodnoty tohoto konceptu za své.“ (Tak to je opravdu unikátní.) „V systému pečující meritokracie hledáme příležitosti pro zlepšení na základě jasné znalosti jedince.“ (Pečující meritokracie, to zní trochu jako vlídná diktatura.) „V Noosanu je to zítřek, který řídí dnešek; místo toho, abychom se dívali na minulost, hledíme vpřed.“ (Pamatujete na zemi, kde zítra znamená již včera?)

Občas ale stojí za to prokousat se k obsahu. „Nadřazenému je umožněno přiznat chyby a dodržovat své sliby z dlouhodobého hlediska pouze tehdy, jsou-li takové systémy a procesy namístě.“ (Překlad: pokud se to hodí, nadřazený mohou, či přímo mají zatlučit chyby a nedodržovat sliby?) „Svobodně se vyjádřit je pro lidi v Noosanu spíše povinnost než právo.“ (Povinnost svobodného vyjádření! Ohó!)

Ale možná to v Noosanu přece jen stojí za to. „Naši lidé jsou houževnatí a mají energii učinit i ty nejtěžší věci možné. (...) Prostřednictvím tohoto mocného cyklu nalézají naši lidé velký význam v životě a spontánně a neúnavně ženou své touhy kupředu. (...) Naši lidé se zaměřují a jako prioritu si stanovují to, co je pro ně nejdůležitější.“ (Svatá prostoto! Nejenže je ve větě vyřazení z vazby, začíná to být nějak vyšimuté celé.) „Jsem si vědomi svých chyb a dodržujeme naše sliby.“ (Takzvaný zájmený kotrmelec.) „Zatímco spravedlnost je zásadní, okamžitost je stejně tak důležitá.“ (To už je skoro cimrmanovské.)

Vize graduje. „Pokud budeme poctivě dodržovat naše krédo, máme před sebou dalších sto let velké budoucnosti.“ (Pámbu nás netrestej.) „Zajistíme úspěšný konec tak, že využijeme nesčetných možností, které svět nabízí.“ Nemohu se zbavit dojmu, že nejuspěšnějším koncem by bylo využití možností skartovačky, naházet do ní výtisky Noosan Credo Guide a začít znovu, tentokrát s trochou zdravého rozumu. Na dalších sto let se to snad vyplatí.

GALERIE

Nezmizí, neodejde.
Chce ho odehnat. Ten, který zůstává v paměti.

Obraz Páivi Hintsanenové je součástí kolektivní výstavy *Presence*, která je otevřena do 5. dubna v pražské Galerii Vernon.

Kolik stojí Krym

Osobní výběr ze světového tisku

Z reakcí na ruský postup vůči Ukrajině je nejvíce medializovaná ta Obamova: varování v přímém přenosu, že vojenská intervence „bude něco stát“. V *The New York Times* na to reaguje Peter Baker článkem „Příměť Rusko zaplatit? To není tak prosté“. Podle Bakera Amerika nemá tolik možností, a navíc historie dokládá, že jde-li o státní zájem, Rusko je ochotno zaplatit jakoukoliv cenu.

Už teď je zřejmé, že Amerika zvažuje jen takové kroky, jaké v srpnu 2008, v reakci na ruský postup do Gruzie, podnikl prezident Bush mladší. Ty se ale ukázaly jako dost krátkodeché, zvláště když po půl roce přišel do Bílého domu Barack Obama a vyhlásil „restart“ vztahů s Moskvou. Ted ovšem sám postupuje jako jeho předchůdce. Proto jsou zajímavé pohledy lidí aktivních v roce 2008.

„Je cena dost vysoká na to, aby Rusku zabránila rozvíjet výhodu, kterou si vytvořilo na Krymu? To je otázka za 64 tisíc dolarů,“ říká Kevin Ryan, generál ve výslužbě, jenž působil jako vojenský atašé na ambasádě v Moskvě.

„Co můžeme dělat?“ ptá se Fiona Hillová, za války v Gruzii důstojnice zpravodajství. „Budeme mluvit o sankcích. Budeme mluvit o červených čarách. Sami se dožene k šilenství. A Putin se na to bude jen dívat. Dobře ví, že nikdo z nás válku nechce.“

Před šesti lety padaly v Bushově týmu různé návrhy. Například bombardovat tunel Roki a tím odříznout ruské jednotky v Gruzii od zásobování. Ministryně zahraničí Riceová mluvila o „úderu na solár“. Ale pak poradce pro národní bezpečnost Stephen Hadley vyzval prezidenta, aby nechal tým hlasovat a tak zjistil, jestli je někdo pro vyslání amerických vojáků. Pro nikdo nebyl a Bush nechtěl riskovat eskalaci. To opravdu není Obamova novinka.

Lehčím tónem se ozývá Dirk Maxeiner na webu *Osa dobra*. Říká-li Obama, že vstup ruské armády na Ukrajinu bude „něco stát“, lze to chápat i tak, že americký prez-

ZBYNĚK PETRÁČEK
komentátor LN

ROZCESTNÍK

Říká-li Obama, že vstup Rusů na Ukrajinu bude „něco stát“, lze to chápat i tak, že americký prezident zahájil výprodej. Ještě nikdy nebyla okupace cizího území levnější.

dent zahájil závěrečný výprodej. Ještě nikdy nebyla okupace cizího území levnější. A může inspirovat i jiné. V Pekingu to pozorně registrují a další kolo nákupního kolečka by se mohlo konat v Jihočínském moři. Na územní spor s Japonskem o malé ostrůvky je tam už slušně zaděláno.

Jiné globální dopady americké zdrženlivosti jsou konkrétnější, třeba na Izrael. Na webu rádia *Aruc ševa* to přibližuje bývalý poslanec Arje Eldad.

Zidé nemají zvláštní slabost pro Ukrajinu, už s ohledem na Chmelnického kozáky či na to, jak si právě na ukrajinském území počínali esesáci. Ale Izrael musí bedlivě vnímat fakt, že USA a Británie nechrání ukrajinskou suverenitu, ač se k tomu v roce 1994 zavázaly v Budapeštském memorandu (výměnou za to, že Ukrajina se vzdala atomových zbraní, zděděných po Sovětském svazu). Co to znamená pro Izrael?

Eldad připomíná, že bezpečnostní záruky jsou součástí všech mírových plánů, které USA pro Izraelce a Palestince prosazují. Ale ve světle reakcí – či nerekací – na ruský postup vůči Ukrajině vypadají ty záruky jinak. Ti, kteří podporují vznik „demilitarizovaného palestinského státu s americkými zárukami“, stažení ze strategického údolí Jordánu i z půlky Jeruzaléma, by si měli ožejmit, že cena těch bezpečnostních záruk není ani jeden cent, tvrdí Eldad.

Je to přehnaný postoj, ale ukazuje, že důvěra v Ameriku klesá.

Když už jsme v Izraelce, Ukrajině se věnuje i server *DEBKAFile* (známý svým mottem „začínáme tam, kde média končí“). Jeho zdroje jsou anonymní, ale lidé z bezpečnostní branže jeho zprávy oceňují.

Už začátkem týdne zdroje *Debky* zjistily, kdo jsou oni vojáci na Krymu v uniformách bez označení. Jsou to prý příslušníci dvou jednotek – 22. brigády rychlého nasazení, umístěné v Rostově na Donu (to je tam, odkud po útěku z Ukrajiny hovořil ex-prezident Janukovyč), a 25. pluku zvláštních sil ze Stavropolu. Je to tak, nebo ne? Nikdo to nepotvrdí, ale píše to *Debka*, tak na tom něco bude.

Debka sleduje i Putinovy strategické cíle. Její americké a ruské zdroje (na okraj, webmasterem *Debky* je rodák z Petrohradu) tvrdí, že Putin chce demilitarizovaný Krym. Podmínky pro další jednání shrnul v rozhovoru s německou kancléřkou do čtyř bodů.

1) Ať už bude v Kyjevě jakákoliv vláda, musí podepsat závazek, že se vzdá jakékoliv vazby k NATO.

2) USA, NATO ani jiná mocnost nerozmístí na území Ukrajiny radarové stanice.

3) Ukrajinská armáda bude mít jen takové zbraně, které povolí zvláštní restrikce.

4) Pro ochranu ruskojazyčných areálů na Ukrajině budou ustaveny místní vojenské útvary (local military bodies).

Věřte tomu, nebo ne? Těžko říci. Ale tomu, že se máme na co těšit, věřit můžete.

Sportem k optimismu

PETR HOUDEK
behaviorální ekonom

VĚDECKÁ LEKCE

Na olympijský závod rychlobruslařky Martiny Sáblíkové se v Česku dívalo půldruhého milionu lidí, více než polovina těch, kdo seděli u obrazovek. Zápas našich hokejistů se Slováky pak přitáhl ještě o půl milionu diváků více. Další se pídlili po výsledcích na internetu, v novinách či rádiu. Několik sportovních příběhů ovládlo pocity značné části obyvatelstva... Přináší ale sledování sportu fanouškům jen chvilkové vzrušení, nebo mají hromadné zvraty nálad – v tomto případě nadšení z vítězství – i nějaký dlouhodobější dopad? Mají!

Philipp Doerrenberg a Sebastian Sieglloch, ekonomové z univerzity v Kolíně nad Rýnem, totiž prokázali, že mnoho našich zlomových rozhodnutí vyvěrá z náhlé změny rozpoložení mysli. Třeba koupě vozu je často vyvolána závistí, že si nové auto pořídil soused či švagr. Mnoho pracujících si začne zvyšovat kvalifikaci, když si uvědomí, že jejich nadřazený je ve své pozici jen kvůli titulu, nikoliv díky své inteligenci či schopnostem. Někteří nezaměstnaní se zase odhodlají přestěhovat za práci poté, co se potkají s bývalými spolužáky, třeba méně nadanými, kteří žijí úspěšnějším životem ve vedlejších krajích.

Podobné odhodlání ke změně života může obstat i národní sportovní úspěch. Prakticky všichni totiž čas od času uvažujeme o nějaké změně či kroku do neznáma. A výzkumy ukazují, že právě sportovní úspěch může přispět k našemu odhodlání takový krok udělat.

Lidé se po vyhraných zápasech cítili zdravěji, a dokonce se podstatně méně obávali nepříznivého hospodářského vývoje

Oba jmenovaní ekonomové využili data konání fotbalových zápasů o evropský či světový pohár a dlouhodobé statistické šetření, které v Německu běží již od roku 1984. V jeho rámci se od obyvatel zjišťují detailní osobní údaje, od jejich zaměstnání a příjmu přes zdravotní stav až po spokojenost s životem. Tazatelé se přitom respondentům vypyávají průběžně během roku, takže někteří lidé ryzí náhodou odpovídají před pohárovými zápasy a jiní zase těsně po nich. Porovnáním odpovědí obou skupin se lze dopátrat, co s životními vyhlídkami dokážou udělat významné sportovní zápasy.

Nezaměstnaní respondenti – zejména mladí muži – byli po výhrách v prestižních zápasech motivovanější hledat si práci, ochotnější pracovat na plný, a nejen na částečný úvazek a zároveň se zvýšil jejich optimismus, že nějakou práci naleznou. Dokonce se zvýšily i jejich požadavky na nejnižší akceptovatelnou mzdu (což paradoxně může snížit pravděpodobnost, že nějakou práci najdou). Efekt je dokonce tak silný, že se lidé po úspěšných fotbalových zápasech cítili být zdravější a podstatně méně se obávali nepříznivého vývoje hospodářství.

Pohled na vládní prohlášení a rekordní počet nezaměstnaných naznačuje, že Česko při podpoře pracovního trhu věří jen v růst hospodářství a sezonní příležitosti. Doufejme tedy, že sportovněmotivační síly budou enormní. Nicméně zejména u nás se dá očekávat i zcela protichůdný efekt: švédský ekonom Peter Skogman Thoursie si totiž všiml, že během populárních sportovních událostí nejen stoupá optimismus, ale náhle i roste „nemocnost“. Ve Švédsku, kde je zavedena velmi šetrná nemocenská, onemocní při olympijských hrách o 7 procent více zaměstnanců, než je jinak obvyklé. U těch, kdo v práci přesto zůstanou, pak klesá produktivita.

Podobný účinek se vyskytuje i u studentů. Je dokázáno, že v době konání sportovních turnajů se zhoršují studijní výsledky vysokých školáků v přímé závislosti na tom, jak dobře se vede oblíbeným týmům.